

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การระดมสมอง และการประชุม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การนำเสนอข้อมูลโดยการใช้อการบรรยายเชิงคุณภาพ จำแนกตามขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ

ขั้นที่ 2 ผลการพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นที่ 3 ผลการทดลองปฏิบัติตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นที่ 4 ผลการประเมินผลการทดลองปฏิบัติตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

โดยมีรายละเอียดของผลการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ

ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาจากสภาพทั่วไปเชิงประจักษ์ จากเอกสารรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน (SAR) และจากการสนทนากลุ่ม ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมตามประเด็น ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับบุคลากร

สถานศึกษามีการวางแผนเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษาโดยการจัดเตรียมบุคลากรให้รับผิดชอบหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนตามความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล จัดกิจกรรมการสร้างเสริมความตระหนักแก่ครูผู้สอนโดยการสนทนา พูดคุย ปรึกษาหารือ เพื่อให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญและยอมรับหน้าที่ และมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร อีกทั้งพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการส่งครูเข้าอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัด แต่ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม เนื่องจากผู้บริหารมีภาระงานมากต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมือนครูผู้สอน อีกทั้งครูผู้สอน

ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน เนื่องจากมีภาระงานพิเศษนอกเหนือจากการสอนมาก บุคลากรมีไม่เพียงพอต้องสอนแบบรวมชั้น ขาดแคลนสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน

2. การดำเนินการใช้หลักสูตร

สถานศึกษามีการใช้หลักสูตรตามแผนที่วางไว้เท่าที่ความสามารถของครูจะทำได้แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ทั้งหมดตามที่ได้ออกแบบไว้โดยต้องยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์ ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากบุคลากรไม่เพียงพอ ขาดแคลนงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งครูมีภาระงานที่ไม่ใช่งานสอนมากเกินไป

3. การนิเทศ กำกับ ติดตาม

การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีการนิเทศ กำกับ ติดตามจากภายในสถานศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ เนื่องจากผู้บริหารมีภาระงานมาก การนิเทศเป็นเพียงการสนทนา ชักถาม พูดคุย เพื่อช่วยเหลือ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้น ส่วนการนิเทศ กำกับ ติดตาม จากภายนอกสถานศึกษาได้มีศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาสอบถามพูดคุยว่ามีปัญหาอะไรบ้างในการนำหลักสูตรไปใช้ แต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือให้ความกระจ่างในสิ่งที่ครูเกิดความสงสัยมากนัก ดังคำพูดในระหว่างการสนทนากลุ่มของครูคนหนึ่งว่า “...อยากให้ศึกษานิเทศก์เข้ามาช่วยเหลือในเรื่องการสอน หรือการจัดทำสื่อในโรงเรียนไม่ใช่เข้ามาเพียงเพื่อขอข้อมูล หรือบอกให้ทำตามนโยบายแล้วก็จากไป...” หรือ “...เข้ามาเพื่อประเมินโรงเรียนเพียงอย่างเดียว...”

4. การสรุปผลการดำเนินการใช้หลักสูตร

สถานศึกษายังไม่มีสรุปรายงานผลและเผยแพร่การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำ การใช้ และการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา แต่มีการเตรียมการที่จะสรุป รายงานผล และเผยแพร่การดำเนินงานเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้เนื่องจากไม่มีเวลา และไม่ทราบความชัดเจนในการดำเนินการเรื่องนี้

สรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการในการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก พบปัญหาซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเด็นคือ

1. ปัญหาด้านบุคลากร ครูไม่มั่นใจในการดำเนินการใช้หลักสูตร ขาดแนวทางในการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจนในการนำหลักสูตรไปใช้ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ขาดแคลนบุคลากร รวมทั้ง ครูมีภาระงานพิเศษมากเกินไปทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

2. ปัญหาด้านการบริหาร ในการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้คือ สถานศึกษาขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อการเรียนรู้อุปกรณ์ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การดูแล การใช้ และการ

ประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ขาดการดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ จึงทำให้สถานศึกษาไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าการจัดทำหลักสูตร และการใช้หลักสูตรสถานศึกษานั้นถูกต้องเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

วิธีแก้ปัญหา คือ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความมั่นใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และร่วมกันพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้สถานศึกษามีการนำหลักสูตรไปใช้ที่มีประสิทธิภาพขึ้น

ขั้นที่ 2 ผลการพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

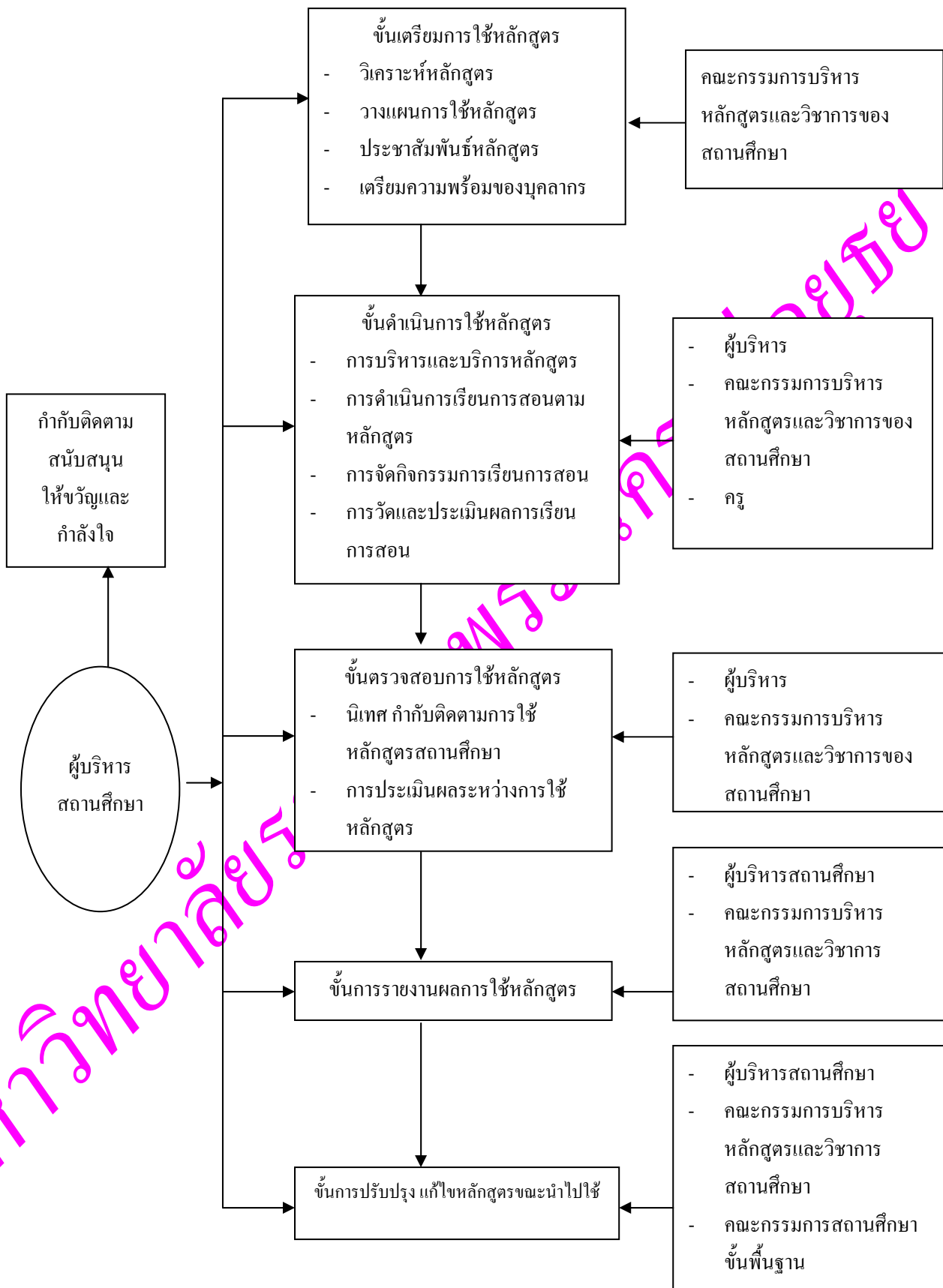
การพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินการ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 ร่างกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ และคู่มือ ครั้งที่ 2 ประชุมวิพากษ์กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้และคู่มือ ก่อนนำไปทดลองปฏิบัติ รายละเอียด ดังนี้

ครั้งที่ 1 ร่างกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็กและคู่มือ วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2548 ณ ห้องสมุดโรงเรียนวัดลาดตระโห่ง

ในการร่างกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องจำนวน 9 คนโดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ หลักสูตร ได้แก่ การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รายงานวิจัยปัญหาการใช้หลักสูตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลในการสรุปแนวคิด การวางแผนการพัฒนาที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ร่วมกันในขั้นที่ 1 เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลก่อนการดำเนินการ ผู้วิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ร่วมประชุมโดยใช้เทคนิคระดมสมอง แสวงหาความคิดของทุกฝ่ายในเวลาที่กำหนดและนำข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอมาเป็นข้อมูลในการวางแผน ซึ่งได้กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็กที่เหมาะสม ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการใช้หลักสูตร
2. ขั้นดำเนินการใช้หลักสูตร
3. ขั้นตรวจสอบการใช้หลักสูตร
4. ขั้นการรายงานผลการใช้หลักสูตร
5. ขั้นการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ขณะนำไปใช้

ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ร่วมกันพัฒนาขึ้น ให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้บริหารในการ กำกับ ติดตาม สร้างขวัญและกำลังใจกับผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการใช้หลักสูตร

จากการประชุมระดมสมองได้ข้อสรุปว่าในการเตรียมการใช้หลักสูตรสถานศึกษาต้องดำเนินการดังนี้

1.1 การตรวจสอบหลักสูตร ดำเนินการโดย

1.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา มีบทบาทดังนี้ 1) วางแผนดำเนินงานวิชาการ กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรระดับสถานศึกษา และแนวการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) จัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา 3) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดผล และประเมินผล การแนะแนวให้เป็นที่ไปตามจุดหมายและแนวทางการดำเนินการ 4) ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง 5) ตรวจสอบทบทวนประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู และการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา แล้วประเมินผลเพื่อวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของครูในปีต่อไป

1.1.2 วิเคราะห์หลักสูตร มอบหมายคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาเป็นผู้วิเคราะห์โดยจัดประชุมวิเคราะห์หลักสูตรในประเด็นต่อไปนี้

1.1.2.1 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกคน

1.1.2.2 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้เหมาะสมกับสังคมไทย ชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่

1.1.2.3 กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

1.1.2.4 กำหนดรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้ตอบสนองต่อสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค

1.1.2.5 กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์ต่อสังคม เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ และตอบสนองต่อความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

1.1.2.6 การจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบวิธีการจัด การเรียนรู้ตามสภาพของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การจัดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน การใช้แหล่งเรียนรู้และสื่อทางไกล เป็นต้น

1.1.2.7 การวัดและการประเมินผล มีการกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์ การประเมินผลการเรียน ในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษาสอดคล้องกับแนวทางการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดเกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและเกณฑ์การจบหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพชุมชน เป็นต้น

1.1.3 ในการวิเคราะห์หลักสูตรหากมีการปรับปรุงแก้ไขในประเด็นใดให้เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออนุมัติต่อไป

ในการตรวจสอบหลักสูตร โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ครบทุกขั้นตอน ยกเว้นการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เนื่องจากเป็นการดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ทำให้ไม่สามารถแจ้งให้ผู้ปกครองทราบได้

1.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร

1.2.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการมีบทบาทในการวางแผน โดยดำเนินการดังนี้

1.2.1.1 วางแผนเพื่อจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรให้มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร โดยการประชุม วางแผน

1.2.1.2 วางแผนในการจัดเตรียมวัสดุและเอกสารประกอบหลักสูตรให้พร้อม

1.2.1.3 จัดครูเข้าสอนตามความสามารถและความถนัด

1.2.1.4 จัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้

1.2.1.5 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2.1.6 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

1.2.1.7 จัดกระบวนการเรียนรู้

1.2.1.8 กำหนด สื่อและแหล่งเรียนรู้

1.2.1.9 กำหนดการวัดผลและประเมินผล

1.2.1.10 นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

1.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทดังนี้ 1) จัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร 2) จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) จัดสรรงบประมาณ 4) ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.3 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

ประชาสัมพันธ์หลักสูตร โดยการประชุมชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียนในวันเปิดภาคเรียน และจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรของสถานศึกษา

1.4 การเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระฯ ซึ่งสถานศึกษามีการดำเนินการอยู่แล้วแต่ขาดการ กำกับติดตาม เนื่องจากมีภาระงานมาก โดย นางเรณู สีนิล ผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีภวังค์ ได้เสนอแนะว่า “หลังจากที่ครูเข้ารับการอบรมแล้ว ควรต้องมีการ กำกับติดตามผลว่าครูได้นำผลจากการอบรมมาใช้ในการปฏิบัติงานหรือไม่” ซึ่งนายชัชวาล บริบูรณ์ ครูวิชาการโรงเรียนวัดลาดตระโห่ง กล่าวว่า “บางครั้งครูอบรมแล้วอยากนำมาใช้แต่มีอุปสรรคในการใช้ เนื่องจากไม่มีเวลา แต่ที่โรงเรียนมีการเตรียมตัวครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยการให้ครูเข้ารับการอบรมทุกคน”

2. ขั้นตอนการใช้หลักสูตร

2.1 การบริหารและบริการหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการสถานศึกษา ประชุมชี้แจงบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาดำเนินการต่อไปนี้

2.1.1 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร โดยการใช้บุคลากรอย่างเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความถนัดและประสบการณ์ รวมทั้งความสมัครใจ โดยผู้บริหาร สนับสนุนและสร้างขวัญและกำลังใจ

2.1.2 การบริการวัสดุหลักสูตร ผู้บริหาร และครูวิชาการ ควรจัดเอกสารหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนทุกชนิด ที่จัดหาได้ไว้บริการ และคอยช่วยเหลือให้ครูสามารถใช้อย่างสะดวก

2.1.3 การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ผู้บริหาร ควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น ห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือในการวัดผลประเมินผล แหล่งเรียนรู้ทางวิชาการต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต

2.2 การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.2.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

ผู้บริหารสถานศึกษา กำกับติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผู้สอน ปรับสาระหลักสูตรที่สอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น โดยการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในการศึกษา

ครูผู้สอนมีบทบาทในการปรับเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยการปฏิบัติจริง

2.2.2 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้บริหาร มีบทบาทในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการสอนจริง โดยนิเทศกำกับติดตาม อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ นางอัจฉรา คหิณฑพงศ์ ผู้บริหารโรงเรียนวัดลาดตระโห่ง กล่าวว่า “ถึงแม้ผู้บริหารจะมีภาระงานมาก แต่ก็จำเป็นที่จะต้องนิเทศ กำกับติดตามเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครู เนื่องจากเป็นตัววัดประสิทธิภาพของการเรียนการสอนอีกทางหนึ่งด้วย”

ครูผู้สอนมีบทบาทในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา และดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ รวมทั้งบันทึกผลหลังการสอนแล้วทุกครั้ง

2.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหารมีบทบาท ในการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตาม ให้ครูผู้สอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานที่ ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนนำการวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการจากครูทั้งในและนอกสถานที่

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้ 1) กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด 2) กิจกรรมสนับสนุนกลุ่มสาระต่าง ๆ เช่น กิจกรรมชุมนุมวิทยาศาสตร์ 3) กิจกรรม ที่สนองความถนัด ความสนใจ เช่น ชุมนุมกีฬา ชุมนุมดนตรี

ครูวิชาการ มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติจริง รวมทั้งจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียน

ครูผู้สอนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลาย เน้นการปฏิบัติจริง มีการนำการวิจัยมาบูรณาการในการเรียนการสอนรวมทั้งใช้การวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอน

2.3 การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

2.3.1 การจัดงบประมาณ ผู้บริหารมีบทบาทในการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรจัดทำแผนปฏิบัติการ หรือโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน

2.3.2 การใช้อาคารสถานที่ ผู้บริหารมีบทบาทในการใช้อาคารสถานที่ ควรมีการประชุมวางแผนการใช้อาคารอย่างชัดเจน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และประหยัด เท่าที่สามารถทำได้

2.3.3 การอบรมเพิ่มเติมระหว่างการใช้หลักสูตร

ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริม และสนับสนุน ให้ครูเข้ารับการอบรม ในสิ่งที่ครูต้องการพัฒนา เพื่อให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น โดยจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับพัฒนาบุคลากร

ครูผู้สอน มีบทบาทในการเพิ่มเติมความรู้เพื่อให้เกิดความพร้อมและความมั่นใจในการจัดกระบวนการเรียนการสอน

2.3.4 การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

การจัดตั้งศูนย์วิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กไม่สามารถปฏิบัติได้ เนื่องจากมีบุคลากรไม่เพียงพอ ขาดวัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ การปฏิบัติจึงทำได้เพียงการจัดมุมวิชาการภายในสถานศึกษา ดังคำกล่าวของ นางอภิญญา อ่อนจริง ผู้บริหารโรงเรียนวัดท่าใหม่ ที่กล่าวว่า “โรงเรียนได้จัดเอกสารวิชาการ เอกสารหลักสูตร คู่มือการวัดผลประเมินผล และเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อครู ไว้ที่ห้องวิชาการ หากครูคนใดต้องการค้นคว้าหรือจะศึกษาก็สามารถมาใช้ได้” ซึ่งสอดคล้องกับผู้บริหารอีก 2 โรงเรียน นอกจากนี้อาจจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับบุคคลหรือหน่วยงานที่สามารถให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ได้ด้วย เพื่อช่วยให้ครูสามารถสืบค้นอีกทางหนึ่ง

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ การใช้หลักสูตร

ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทดังนี้ วางแผน กำหนดเวลาในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ผลการใช้หลักสูตร จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกกลุ่มสาระ ประชุมครูเพื่อหาข้อสรุปในการดำเนินการใช้หลักสูตรหลังสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาต่อไป

ครูวิชาการมีบทบาทดังนี้ 1) รวบรวมผลการเรียนทุกกลุ่มสาระและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษาแล้วสรุปเป็นสารสนเทศเพื่อนำผลเข้าที่ประชุมในการประเมินผล 2) รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน หลักฐาน ร่องรอย ของการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อเตรียมรับการนิเทศจากหน่วยงานภายนอก

ครูผู้สอน มีบทบาทในการสรุปผลการเรียนของนักเรียนในวิชาที่สอน สรุปผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นภาคเรียน และสิ้นปีการศึกษา เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน

4. ขั้นการรายงานผลการใช้หลักสูตร

ครูวิชาการ มีบทบาทในการรวบรวมข้อมูลหลังจากการนำหลักสูตรไปใช้ 3 รายการ คือ 1) ผลการสอบปลายปี 2) ผลการสอบในแต่ละวิชา และ 3) ข้อมูลจากพฤติกรรมของผู้เรียนจากการใช้เครื่องมือวัด เช่น แบบทดสอบความสนใจและเจตคติ นอกจากนี้อาจเก็บข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น สถิติการยืมหนังสือห้องสมุด บันทึกเรื่องราวของผู้เรียน เป็นต้น

ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งนำผลการรายงานเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ

5. ขั้นการปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรขณะนำไปใช้

5.1 นำผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหา/ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้

5.2 สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในขั้นนี้ที่ประชุม มีความเห็นว่ามีควมจำเป็นอย่างยิ่ง แต่ในทางปฏิบัติเป็นไปค่อนข้างยาก เนื่องจากภาระงานตามนโยบายมีมาก ส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะปรับการเรียนการสอนในแต่ละวิชาเอง แต่ไม่ปรับหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งหากมีรูปแบบและขั้นตอนที่ชัดเจนแบบนี้ อาจทำให้การดำเนินการเป็นรูปธรรมและเป็นระบบมากขึ้น

ผู้วิจัยได้สรุปกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกี่ยวข้องทราบ และนำข้อสรุปที่ได้ไปจัดทำคู่มือการใช้กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยจัดทำคู่มือให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า "...การทำคู่มือ ไม่ต้องเป็นวิชาการมากนัก ทำเป็นแนวปฏิบัติได้ง่าย ๆ เพราะถ้าบรรยายมากครูจะไม่สนใจอ่าน..." การระดมสมองร่างคู่มือโดยเน้นความเข้าใจในการดำเนินการกำหนดองค์ประกอบของคู่มือกว้าง ๆ เป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความสำคัญของการพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ตอนที่ 2 กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็กและตอนที่ 3 กำหนดการกำกับติดตาม แล้วนำเสนอให้ผู้บริหารและครูทุกคนได้ตรวจสอบความถูกต้องในการประชุมวิพากษ์ครั้งต่อไปก่อนที่จะนำไปทดลองปฏิบัติจริงในสถานศึกษา

ครั้งที่ 2 ประชุมวิพากษ์เรื่องกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก วันที่ 5 กันยายน 2548 ณ สวมคมผู้ปกครองโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย

ผู้วิจัยดำเนินการประชุมวิพากษ์กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมศึกษาคู่มือการใช้กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้แล้วร่วมกันวิพากษ์ถึงความเหมาะสมและเป็นไปได้ตามข้อจำกัดของสถานศึกษาขนาดเล็ก จากการนำเสนอพบว่าผู้ร่วมประชุม

ทุกคนเห็นว่ามีเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ โดยนางเรณู สีนิต และนางสาวปริศนา รัตนธรากร ผู้บริหารและครู โรงเรียนวัดศรีวงค์ กล่าวในทำนองเดียวกันว่า “...ทุกวันนี้ครูมีภาระงานมากอยู่แล้ว หากมีกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ที่ชัดเจนที่สามารถศึกษาได้ง่ายก็จะทำให้ครูสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องถูกทาง เพราะไม่มีเวลาในการศึกษานอกเหนือจากวิชาที่สอน...” ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็กและคู่มือไปทดลองปฏิบัติในโรงเรียนวัดศรีวงค์ซึ่งเป็นโรงเรียนเป้าหมายของผู้วิจัยในวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 และจะติดตามการทดลองปฏิบัติ 2 ครั้ง แล้วนำผลที่ได้มาสรุปในภาพรวม

ขั้นที่ 3 ผลการทดลองปฏิบัติตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

การนำกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็กไปทดลองปฏิบัติ ผู้วิจัยได้นำคู่มือการใช้กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็กให้กับผู้บริหาร โรงเรียนวัดศรีวงค์เพื่อนำไปปฏิบัติในสถานศึกษาในวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 และเข้าไปเก็บข้อมูลการทดลองปฏิบัติด้วยวิธีการสัมภาษณ์ครู และผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับความคิดเห็นในการทดลองปฏิบัติ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ 2 ครั้ง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2548 ณ โรงเรียนวัดศรีวงค์

ผู้วิจัยได้ติดตามการทดลองปฏิบัติ พบว่า สถานศึกษาดำเนินการตามคู่มือการใช้กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยน่าเป็นวาระในที่ประชุมเพื่อชี้แจงให้ครูทราบและตกลงเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน โดยสถานศึกษาได้ดำเนินการในขั้นเตรียมการใช้หลักสูตร โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการสถานศึกษา ร่วมประชุมเพื่อวิเคราะห์หลักสูตร และร่วมกันวางแผนการใช้หลักสูตร จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร นางเรณู สีนิต กล่าวว่า “... การดำเนินการตามคู่มือมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ แต่ยังคงดำเนินการไม่ได้ทุกกิจกรรม เนื่องจากผู้บริหารมีภาระต้องสอนเหมือนครูผู้สอน ทำให้ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม แต่สังเกตว่า ครูมีการศึกษาหลักสูตรของสถานศึกษามากขึ้นกว่าเดิมที่สอนตามหนังสือ มีการนำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับให้สอดคล้องกับหลักสูตร นอกจากนี้ยังไม่ได้ทำอีกกิจกรรมหนึ่งคือการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพราะเพิ่งจะเปิดเรียนครุมีงานยุ่งมาก...” (เรณู สีนิต. สัมภาษณ์. 2548) สอดคล้องกับนางประคอง เกิดพร ครูปฏิบัติการสอนที่ให้สัมภาษณ์ว่า “...แต่เดิมครูไม่เคยสนใจหลักสูตรของโรงเรียนเลย การจัดการเรียนการสอนก็สอนตามตำราของสำนักพิมพ์ที่มีจำหน่ายอยู่ทั่วไป แต่จากการศึกษาคู่มือแล้วพบว่า หลักสูตรของโรงเรียนบางส่วนยังไม่สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนซึ่งต้องมีการปรับปรุงกันไป...” (ประคอง เกิดพร. สัมภาษณ์. 2548) ส่วนนายสมชาย ชูประสิทธิ์ ให้สัมภาษณ์เสริมอีกว่า “... ครูทุกคนได้รับการ

อบรมให้ความรู้ในเรื่องของการจัดทำหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วทุกคน หากผู้บริหารได้นิเทศ ติดตาม แนะนำ ช่วยเหลือให้ความรู้ แก่ครูในส่วนที่ยังขาด ส่งเสริมในเรื่องการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และให้ครูมีภาระงานอื่นนอกจากงานสอนให้น้อยลง กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ก็ควรจะสมบูรณ์กว่านี้...” (สมชาย ชูประสิทธิ์. สัมภาษณ์. 2548) และปริศนา รัตนธรรารกร หัวหน้าฝ่ายวิชาการกล่าวว่า “...แต่เดิมถ้าพูดถึงเรื่องหลักสูตรแล้วครูก็จะเบื่อไม่สนใจ เมื่อมาศึกษาจากคู่มือแล้วพบว่าแต่ละกิจกรรม ก็เคยทำอยู่แล้ว เพียงแต่ขาดการวางแผน ขาดรูปแบบที่ชัดเจน หากเราปรับให้เป็นไปตามลำดับขั้น ก็จะทำให้การดำเนินงานเป็นระบบชัดเจนขึ้น...” (ปริศนา รัตนธรรารกร. สัมภาษณ์. 2548)

สรุปการติดตามการทดลองปฏิบัติการครั้งที่ 1 พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้แล้ว 2 ขั้นตอน แต่ยังไม่ได้ทำบางกิจกรรมเพราะโรงเรียนเพิ่งเปิด ครุ มิงงานยุ่งมาก ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคือ ผู้บริหารและครูมีภาระงานมาก

ครั้งที่ 2 วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง พบว่า สถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนในเรื่องของอาคาร สถานที่ มีการวางแผนการใช้อาคาร การจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ มีการจัดทำมุมวิชาการที่รวบรวมเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เอกสารการวัดผล ประเมินผลที่ชัดเจนไว้ที่ห้องวิชาการสำหรับไว้บริการครู ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู พัฒนาสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มีการติดตั้งระบบสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตให้ครูได้สืบค้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนให้หลากหลายเน้นการปฏิบัติจริง มีการสรุปผลการปฏิบัติงานในการนำหลักสูตรไปใช้โดยการประชุมประจำเดือน มีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามยังไม่เป็นรูปแบบ เนื่องจากไม่มีเวลา การนิเทศจึงเป็นเพียงการพูดคุย สนทนา แก้ปัญหาขณะ ปฏิบัติงาน จากการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา นางเรณู สีนิล กล่าวว่า “...ตอนนี้ครูมีการ เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น ถึงแม้ภาระงานจะมาก แต่มีการปฏิบัติงานที่เป็นรูปแบบชัดเจน มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการสอนมากขึ้นและในส่วนของผู้บริหารมีการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ แต่การปฏิบัติตามคู่มือยังไม่สามารถปฏิบัติได้ครบทุกขั้นตอนทำได้แต่วางแผนไว้ เพราะระยะเวลา ที่ทดลองใช้น้อยเกินไป ถ้าจะให้สมบูรณ์ต้องดำเนินการขั้นเตรียมการใช้หลักสูตรตั้งแต่ก่อนเปิด ภาวเรียนที่ 1 เพื่อให้ครูได้เตรียมตัวและสรุปผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา...” (เรณู สีนิล. สัมภาษณ์. 2549) และปริศนา รัตนธรรารกร ให้สัมภาษณ์ว่า “...ในขั้นที่ 3 และ 4 คือขั้นตรวจสอบและขั้นการ รายงานผลการใช้หลักสูตรเป็นขั้นตอนที่เหมาะสมซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการในการสรุปผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละวิชา แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้อยู่แล้ว จึงสามารถทำควบคู่กันไปได้ แต่ในขั้นนี้ต้องใช้เวลาหลังจากสอบเสร็จแล้ว ซึ่งกว่าจะได้ผลที่สมบูรณ์ก็ต้องเป็นต้นปีการศึกษา

ถัดไป หากโรงเรียนสามารถทำได้ก็จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาในปีต่อไปได้...” (ปริศนา รัตนธรรากร. สัมภาษณ์. 2549)

สรุปการติดตามผลการทดลองปฏิบัติครั้งที่ 2 พบว่า สถานศึกษาดำเนินการตาม กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้สมบูรณ์ขึ้น แต่ยังไม่ครบทุกขั้นตอนเนื่องจากระยะเวลาในการทดลองมีน้อย หากให้สมบูรณ์ต้องใช้เวลา 1 ปีการศึกษา

ขั้นที่ 4 ผลการประเมินผลการทดลองปฏิบัติตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษา

ขนาดเล็ก

การประเมินผลเพื่อสรุปผลการดำเนินงานตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของ สถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการจัดประชุมสรุปผลการดำเนินการ ในวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2549 ณ โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ มีผู้เข้าประชุมประกอบด้วย ผู้บริหาร 3 คน ครู 5 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินงานตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ตาม เวลาที่กำหนดตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 – 6 มีนาคม พ.ศ. 2549 มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การเตรียมการใช้หลักสูตร สถานศึกษามีการดำเนินงานตามขั้นตอนและให้ ความเห็นว่าเป็นขั้นตอนที่ดีช่วยให้ครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ยังสามารถปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพบริบท และมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีการวางแผนในการดำเนินการ ทำให้ผู้บริหาร และครู สามารถมองเห็นทิศทางในการดำเนินงานชัดเจนขึ้น หากหลักสูตรสถานศึกษาดี มีกระบวนการ นำไปใช้ที่ดีก็เท่ากับเป็นการกำหนดคุณภาพที่ดีของผู้เรียนในอนาคต

1.2 การดำเนินการใช้หลักสูตร สถานศึกษามีการดำเนินงานตามขั้นตอนคือ มีการ จัดครูเข้าสอน โดยการใช้บุคลากรอย่างเหมาะสม มีการจัดวัสดุ เอกสารหลักสูตร และสื่อการเรียน การสอนที่หลากหลาย มีการสร้างขวัญและกำลังใจ มีการนิเทศ กำกับติดตาม ครูมีแผนการจัดการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ เทคโนโลยี ส่งเสริม ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการจัดครูเข้ารับการอบรม ดังนั้น การดำเนินการใช้หลักสูตรตามแผน ที่วางไว้จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ

1.3 การตรวจสอบการใช้หลักสูตร เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ผู้บริหารมีบทบาทในการ กำกับ ติดตามครูผู้สอนให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีการสรุปผลการดำเนินงานหลังสิ้น ภาคเรียน และสิ้นปีการศึกษาจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถมองภาพความสำเร็จ หรือความบกพร่อง ที่จะต้องแก้ไข หรือพัฒนาต่อไป ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นต่อสาธารณชนได้เป็นอย่างดี

1.4 การรายงานผลการใช้หลักสูตร เป็นขั้นตอนหนึ่งที่สถานศึกษาจะได้รายงานผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งนำผลการรายงานเผยแพร่ให้สาธารณชน หรือผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ ซึ่งในขั้นนี้เป็นเรื่องจำเป็นในปัจจุบันที่สถานศึกษาจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา แต่เป็นอุปสรรคสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากขาดแคลนบุคลากร ครุมีภาระงานมากเกินไปจึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการขั้นนี้ได้สมบูรณ์

1.5 การปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรขณะนำไปใช้ ในขั้นนี้เป็นขั้นที่สำคัญในการพัฒนา โดยให้สถานศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ปัญหา / ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป

1.6 ข้อดีของกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ช่วยให้ครูเห็นความสำคัญของหลักสูตร มีความชัดเจนและเชื่อมั่นในการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารมีแผนกำกับติดตาม การดำเนินงานของครูชัดเจนขึ้น ทำให้สถานศึกษามีการดำเนินงานในการใช้หลักสูตรเป็นระบบชัดเจนส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นต่อนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง

1.7 ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ ภาระงานของครู การจัดสรรเวลาในการทำงาน และการให้ความสำคัญกับการนำหลักสูตรไปใช้

2. จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับความพึงพอใจในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ที่ทดลองใช้ ช่วยให้ครูมองเห็นภาพการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน สถานศึกษามีกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ที่ชัดเจนเป็นระบบ ผู้เกี่ยวข้องทราบบทบาทของตนเองในการนำหลักสูตรไปใช้ที่ชัดเจน ผลที่ได้จากการปฏิบัติกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้เป็นที่พึงพอใจมาก คือ ผู้บริหารมีแผนกำกับติดตาม ที่ชัดเจนขึ้น ครูมีการปรับแผนการจัดการเรียนรู้ และพฤติกรรมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีความมั่นใจเกี่ยวกับหลักสูตรมากขึ้น มีการจัดเตรียมวัสดุ เอกสาร และสื่อไว้เป็นรูปธรรม อำนวยความสะดวกให้กับครูได้สะดวกยิ่งขึ้น รวมทั้งนักเรียนมีความสุข สนุกกับการเรียนมากขึ้น เพราะครูมีการปรับการเรียนการสอน สถานศึกษามีบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ เรณู สนิล (สัมภาษณ์. 2549) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดศรีวังค์ ให้ความเห็นว่า กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ที่พัฒนาขึ้นนี้ดีมาก เพราะช่วยผ่อนแรงให้ผู้บริหาร ทำให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน และจะได้มีการวางแผนการนิเทศที่เป็นระบบ ชัดเจน และที่สำคัญคือครูมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง ทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปพร้อม ๆ กันได้ ผู้บริหารจะได้ส่งเสริม และสนับสนุนในด้านการบริหารงบประมาณในการอำนวยความสะดวกด้านวัสดุ อุปกรณ์ ให้ครูและนักเรียนได้พัฒนาต่อไป

สอดคล้องกับ สมชาย ชูประสิทธิ์ (สัมภาษณ์. 2549) ครูโรงเรียนวัดศรีภักดิ์ที่ตอบด้วย สีหน้ายิ้มแย้มว่า มีแนวทางอย่างนี้ก็จะได้ทราบว่าจะทำอะไรบ้าง บางครั้งผู้บริหารหรือฝ่าย วิชาการบอกให้ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบท ก็ไม่เข้าใจ และอี้อัดใจไม่ยอมทำ

สอดคล้องกับ ชาติ มารยาท ผู้สอนในโรงเรียนวัดศรีภักดิ์ที่กล่าวด้วยใบหน้ายิ้มแย้มว่า “...การปฏิบัติตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ที่พัฒนาขึ้นนี้มีแนวทางชัดเจน ทำให้ครูมีสื่อใช้ มากขึ้น สามารถสืบค้นอินเทอร์เน็ตได้สะดวก นอกจากนี้ยังสังเกตว่านักเรียนมีความสุขกับการ เรียนมากขึ้น เพราะครูมีการปรับการสอนที่สนุกสนานมากขึ้น...” (ชาติ มารยาท. สัมภาษณ์. 2549)

สอดคล้องกับ เด็กหญิงปัทมวรรณ ใจงามเลิศ ที่ว่า “ในภาคเรียนนี้ครูมีสื่อการสอน มี เกมมาให้เล่นมากขึ้น มีการจัดทำป้ายนิเทศ มีหนังสือใหม่ ๆ ให้ศึกษา ให้อ่านมากขึ้น ช่วยให้เกิด ความรู้มากขึ้น และครูยังให้นักเรียนร่วมกันจัดทำสื่อไว้สำหรับเรียนได้อีกด้วย...”

จากการประชุมสรุปผลการประเมินผลการทดลองปฏิบัติตามกระบวนการนำหลักสูตร ไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นสอดคล้องกับกระบวนการนำ หลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็กที่พัฒนาขึ้น แต่มีปัญหาและอุปสรรค ในด้านภาระงาน ของครู การจัดสรรเวลาในการทำงาน และการให้ความสำคัญกับการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนในด้าน ความพึงพอใจครูและผู้บริหารมีความพึงพอใจ และสามารถนำกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่าง เป็นระบบ ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบบทบาทของตนเองในการนำหลักสูตรไปใช้ รวมทั้งพัฒนา อย่างต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น